

Blæst

Hvorfor blæser det altid i Danmark? spurgte min ven Søren.

Vi stod et sted, hvor det peb om ørerne og talte om vind og vejr, som man jo ofte gør i Danmark; taler om vejret.

Sådan blæser det ikke i Schweiz! Der er det som oftest stille vejr. Det sker den kommer hylende oppe fra bjergene, det er en vind der vil noget, men som også er forbi ret hurtigt.

Ellers blæser det ikke ret meget i Schweiz, det vidste Søren efter mange år i landet.

Men det gør det så godt som altid i Danmark, måtte jeg svare efter min bedste overbevisning og lagde kufferterne på bagagevognen og gik mod parkeringspladsen.

Det var en regnvejrsdag i det tidlige forår. Så kan du selv vælge, april, maj eller juni, men det var nu nok i begyndelsen af april, for vinstokkene stod på bjergsiderne med deres sorte, forkullede fingre og rakte mod himmelen efter hjælp, og de stynede plataner ved indkørslen til byen stod klejnskaldede og surmulede på rad og række som trolde, der ikke vidste, hvad de nu skulle finde på og derfor stod og gloede på alt det forår, som bredte sig rundt om deres fødder.

Vi var ligesom foråret kommet til Schweiz den helt samme dag i stille regn.

Man sprang mellem pytterne og længtes efter de varme lande ja sågar efter der, hvor peberet gror, men udsigt til blæst var der intet af.

Ikke en vind rørte sig.

Det var som om skyerne havde løftet bjergene op i himlen, hvor man tilsyneladende manglede nogle højder.

Der skal være så fladt ude i rummet, siger de nede på forsøgsstationen Cern, hvor de til almindelig morskab leger med atomer og leder efter en ny dimension, som de kalder tyngdekraften, og som man skulle kunne finde ud over de kendte dimensioner længde, højde og bredde.

Borte var de i hvert fald, bjergene, forsvundet oppe i skyerne uden at have sat sig andre spor end dem, man kalder op ad bakke og ned ad bakke.

Når man kommer fra det lille kongerige oppe mod nord, som nu i mange år har været et dronningerige, men som nok en dag igen skal have en Frederik og så måske senere en Christian, når man med alt det kongehus og meget mere i kufferten - netop den dag - stod med duggede briller i regnen, kunne man ikke andet end føle sig hjemme i dette store, smukke land med de høje bjerge, havde det ikke lige været på grund af blæsten. Eller rettere – manglen på blæst.

Hvor var blæsten henne, for den måtte da være et sted? Men stille, stille var det, ikke en vind rørte sig.

Det er, som om alle vinde er lukket inde i en sæk, blev der mumlet henne fra en busk, som stod og hang med grenene.

Ja, lukket inde i en sæk, lød det fra et lille vindpust, der var ved at komme for sent, men gerne ville være med i selskabet.

Skrækkelig historie er det. En skrækkelig historie!

Lukket inde i en sæk? Forfærdeligt! Forfærdeligt! I en sæk.

Ja, jeg tror det er i den tiende sang.

Ja hør lige, jeg husker at jeg engang er blevet spurgt. Kender du den tiende sang?

Og det var vinden, husker jeg, der spurgte, det mener jeg bestemt!

Det var vinden!

”Hva’for en tiende sang. Hvad står der dér? spurgte jeg halvt i søvne efter flyveturen.

Odysseus sang - naturligvis, ham der måtte bruge 20 år for at komme hjem til øen ITAKA og hustruen Penelope, det husker du nok?

”Jeg ved ikke rigtig, det er længe siden, jeg har læst historien om Odysseus”, mumlede jeg.

Jamen så hør her!

Og vinden fortalte med hylende stemme om, hvad der hændte Odysseus og hans mænd:

”Den gang de kom til øen Aiolia, der hvor Aiolos herskede, Hippotes’ søn, en ven af de evige guder.

Dens kyster er stejle og øverst befæstede hele vejen omkring med en uigennembrydelig mur. Tolv er de børn der er født ham og bor i hans herlige haller, seks er prægtige piger, og seks er kraftige knøse, og hver eneste søn har han giftet med en af hans herlige søstre.

Hos deres elskede far og højt ærværdige moder spiser de altid til middag med talløse retter på bordet. Huset dufter af mad og lyder af liflige sange dagen igennem. De sover om natten i fjedrende senge hver med sin tugtige viv på de fineste skarlagenbolstre.

Deres livsalige stad og palads var det nu, vi besøgte. Og han beværtede mig fint i en måned og ønskede at vide alt om Arkaiernes togt mod Ilion (Troja) og deres hjemfart, og” sagde ODYSSEUS, ”jeg fortalte ham alt som det var og i alle detaljer. Da jeg til sidst ville hjem og bad ham hjælpe med rejsen, hørte han gerne min bøn og gjorde mig rede til afgang, hentede en pose af hud fra en niårig tyr, hvori alle hylende storme var fanget, og gav mig den så at tage med mig.

For det er ham, som Kronion har gjort til vindenes herre, så de må blæse eller la vær, som han nu vil ha det. Og på mit bugede skib bandt han skindsækken til med en sølvsnor så at end ikke det svageste pust kunne trænge igennem. Zefyros, vestenvinden, satte han så til at blæse og bringe os sikkert hjem, både skib og mænd.

Men hans plan skulle ikke ske fyldest. I vores tåbelighed forspildte vi selv vores redning.

Flådens sejlads gik glat ni dage og nætter igennem.

Og på den tiende så vi vort fædreland i det fjerne og var så nær at vi skelned de bål som hyrderne brændte. Da blev jeg, træt som jeg var, besejret af blidelig slummer. Thi for at fremme vor rejse mod hjemlandet havde jeg passet skøderne selv og nægtet at give dem fra mig til nogen.

Folkene gav sig nu til at hviske og tiske og tænkte, at det var gaver af guld og sølv, jeg dér havde med mig hjem fra kong Aiolos, Hippotes' søn, i min oksehudspose, kiggede vist på hinanden, stak hovederne sammen og sagde:

”Jamen dog, som den mand er ven med og æret af alle mennesker, som han besøger i fremmede byer og lande! Talrige herlige ting har han med som bytte fra Troja. Vi derimod som har gjort den selv samme rejse som han har, vi kommer tomhændet hjem og har ingenting med os tilbage. Nu har han oven i alt af Kong Aiolos rundhåndet fået også den dér! Kom her, lad os prøve engang at se efter hvor meget sølvtøj og guld, der er i oksehudssækken!”

Og med de ord fik de vundet gehør for den dumme beslutning.

Sækken blev da lukket op, og ud fór samtlige storme. Uvejret greb dem og blæste dem jamrende ud over havet bort fra den fædrene kyst. Jeg vågnede brat, og chokeret vaklede mit mandige hjerte i tvivl fra side til side: skulle jeg styrte mig selv over bord for at drukne i havet eller på ny bide sammen og prøve at blive i live. Men jeg holdt ud og forblev med tilhyllet hoved på skibet, mens vores flåde på ny af de rasende storme blev drevet bort til Aiolias ø under folkenes jammer og klage.

Der gik vi trætte i land og hentede forsyninger af ferskvand, og ved de hurtige skibe fik folkene noget at spise. Og da vi var blevet mætte af både grøden og vinen, udtog jeg en herold og en svend til mit følge og vandred atter til Aiolos' prægtige slot og fandt ham i hallen bænket til fest med sin viv og sin flok af sønner og døtre. Og da vi kom til hans hal, tog vi plads på tærsklen i døren mellem dens poster. De stirred forbløffede på os og spurgte:

”Hvad er nu den af, Odysseus?

Hvor gram en gud har forfulgt dig?

Jeg har dog sendt dig på vej og sørget for alt, så du kunne nå til dit hjem og dit fædreneland, eller hvor du nu ville.”

Og jeg svarede dem sådan: Skibsfællers tåbelighed har forvoldt det, således lød mine smigrende ord, men alle forstummede, og kun deres far tog til orde og svared: ”Pak dig afsted fra min ø med det samme, elendige afskum, pak dig herfra! For du kommer forfulgt af fjendtlige guder.”

Videre sejlede vi da med sorgbetyngede hjerter. Folkenes mod var sløjt, da vi nu som bod for vor dårskab selv måtte ro og ikke blev fulgt af medvind mere.

På den syvende dag kom vi til Laistrygonernes bjergby. Der stod vi ind mod en såre berømmelig havn der på begge sider er favnet af klipper. To næs som næsten møder hinanden yderst mod havet og danner et smalt indløb. Alle roede derind med de bugede skibe, som de fortøjede inde i selve havnebassinets side om side.

Jeg derimod lod mit tjærede skib blive liggende udenfor havnen, fortøjet til klipperne.

Mine folk så en pige der hentede frisk vand. Hun viste dem vej til sin faders knejsende højborg. Og da de så var trådt ind i paladset, traf de en frue, der var så stor som et bjerg, hvad der gjorde dem meget forskrækket. Men hun lod straks sin mand, Antifades, hente fra torvet og mine folk ville han berede en skrækkelig ende. En af dem snappede han straks og lod ham berede til middag, men de to andre slap væk. Straks lod han gjalde et brøl og straks strømmede stovte Laistrygonere sammen, og oppe fra klipperne kastede de på os med sten som et mandfolk knap kunne slæbe. Da blev der i havnen et skrækkeligt krigsgny. De døde trak de på snore som sild og bar væk til ræddelig røgning.

Mens mine folk lå derinde i bunden af havnen, trak jeg med næven mit hvæssede sværd fra skeden, hugged og kapped det tov der fortøjede mit tjærede fartøj og befalede mit mandskab at hænge over åren og trække os ud af vor knibe.

Ud på det frelsende hav og væk fra de truende klipper nåede kun jeg med mit skib. De andre gik alle til grund.

Alle tav og så på hinanden, men Den lille busk brød stilheden og spurgte.

”Ja blæsten har meget på samvittigheden, mange forlis med mand og mus, men hvor kommer den fra, stormen?”

Ligger den på lur? Venter den på at få besked om at blæse op? Hvem ved?

Hvem bestemmer over blæsten?”

Ja hvem bestemmer?

Kuling kan den hedde til efternavn, når den præsenterer sig og river en i frakken, og så ved vi besked. Vi kender ham igen og hilser på. Stille vejr er intet vejr – vejr er, når det blæser. Stille vejr er, når det hele går i stå. Træerne står og sover, og der er ingen modvind den ene vej, og ingen medvind den anden vej, eller er det omvendt? Men når kuling går på scenen og synger en vise, så lytter vi og smiler og kender ham igen på stemmen.

Hvad er blæsten egentlig for en fyr?

Jeg har kendt ham altid, som én man måtte regne med, kunne regne med. Når dragen skabt af pinde og papir med voldsomme bevægelser steg mod himlen, var den i slægt med Himlens fugle, som den der kastede sig rundt forfulgt af sin hale af dagens nyheder hentet i avisbunken, nok den eneste himmelflugt de nyheder foretog den dag.

På cykel gik det op ad bakke eller ned ad bakke, det lå fast, men med blæsten var det anderledes. Vinden vender og, ja den drejer og vender igen, men den er altid en ven, der holder en i ånde. I skoven kender vi den, når den kaster med grene og flytter blade først i en bunke så i en anden bunke og så igen i en tredje.

At koste med blade kan man umuligt, når vinden driller. Så kan man bare gå inden døre og lade blæsten selv lukke efter sig. Og skibene danser, og det tuder og synger – og rundt om hjørnet - og *”Tak skal du ha’, hvor det hyler i dag”*, man kan næsten ikke få døren op, og vinduet - pas på - nå det blev til glasskår. *”Hold på hatten, hov der røg den. Efter den. Efter den”!*

Kasket er godt i stormvejr.

Men det løjer af til aften og se nu solen! Intet vejr er så smukt, som når solen efter et stormvejr går i rødt og siger godnat med et stille suk, som skulle den lige af med det sidste pust, inden den tager hat på og står op hos kineserne.

Lavtryk og højtryk taler de om i fjernsynet og peger på kort med streger, men jeg, som lever i den virkelige verden, ved bedre.

Jeg ved nemlig, hvorfra vinden blæser!

Mads-Bjørn Jørgensen 2023